

**CICLES DE WORKSHOPS
COMUNITARIS
A PONENT - 2025 -**

**DESAFIAMENT EN SALUT:
SALUT MENTAL, ADDICCIONS
I BARRI**

Obertura i presentació

El passat 10 de desembre de 2025 es va dur a terme el quart Workshop comunitari dintre del Cicle de Workshop comunitari a Ponent. Una iniciativa comunitària, impulsada per l'Equip Tècnic d'Acció Comunitària de l'Ajuntament de Tarragona, amb la col·laboració d'altres administracions i recursos que treballen en els barris de Ponent.

Aquesta iniciativa comunitària reuneix a diferents agents socials que viuen i treballen en el territori, per aprendre, compartir coneixements o desenvolupar idees sobre una temàtica específica. En aquest espai relacional, les persones participants no només reben informació, sinó que també contribueixen activament al procés, intercanviant experiències, aportant idees i treballant per trobar solucions conjuntes pel bé comú del barri.

En aquest Workshop vam parlar de salut mental, addiccions i barri, abordant aquestes temàtiques des d'una perspectiva comunitària, intersectorial i centrada en la realitat dels barris de Ponent. En l'informe de condicions de vida ja es va demostrar una preocupació en problemes relacionats amb la salut mental i el consum de drogues al barri i la seva interrelació entre aquests dos binomis:

- Prevalença d'abús d'alcohol crònic en Riuciar, Torreforta i Campclar en homes a partir dels 55 anys.
- Prevalença de l'abús de drogues en Riuciar, Torreforta i Campclar entre 25 i 54 anys en el grup d'homes.
- Prevalença d'abús de drogues a Bonavista és de 45-59 anys també en homes i en dones a partir dels 44 anys.
- Normalització d'aquesta problemàtica en el barri i com genera estigma en la imatge del barri.
- El problema de les drogues tot i ser un gran risc de salut pública, s'ha convertit en un focus de debat i de preocupació per part de les entitats i dels tècnics/ques del territori, pels problemes de convivència que comporta.

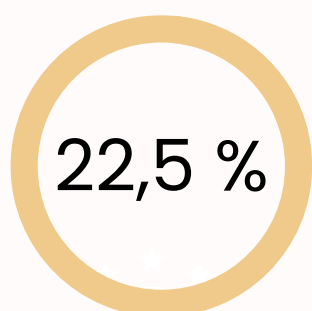
Aquest Workshop, com la resta, s'han coorganitzat de forma transversal i intersectorial. Dintre del grup impulsor trobem: Salut pública de l'Ajuntament de Tarragona, la fundació ONADA, l'Institut Municipal de Serveis Socials i la tècnica del PLACI.

L'obertura i presentació d'aquest primer workshop va estar a càrrec de la Jessica Cantos, de l'Ajuntament de Tarragona.

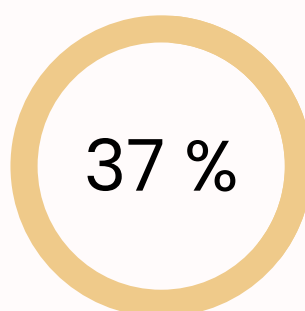
Participants

La realització de workshops comunitaris esdevé una oportunitat enriquidora per generar espais de trobada i diàleg on convergeixen mirades i experiències diverses. Aquests tallers permeten posar en comú coneixements i necessitats de diferents actors del barri: tècnics de l'administració, entitats i associacions locals, així com la ciutadania, i fomentar una col·laboració que dona valor afegit a qualsevol procés. La riquesa d'aquest format rau en la capacitat de construir col·lectivament respostes més integrals, arrelades i inclusives, que reflecteixin la pluralitat del territori i reforcin els vincles comunitaris.

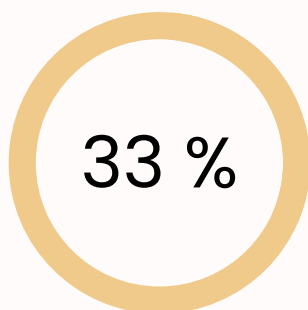
En aquest workshop la participació va ser de 27 persones, 6 persones de l'organització i 21 participants. A continuació, es presenta gràficament la distribució de cada rol i el percentatge de participació.

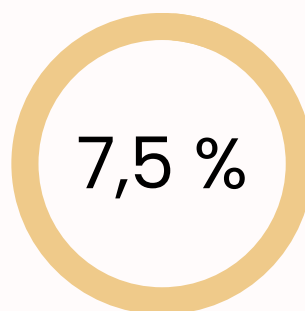
Grup
organitzador

Tècnic/a
administració

Entitats i
associacions

Ciutadania

Conferència a càrrec de Blanca Carcolé: Addiccions i trastorn mental: una dansa perillosa

La conferència inaugural va anar a càrrec de la Blanca Carcolé, psicòloga clínica i coordinadora del CASD de Tarragona, sota el títol "Addiccions i trastorn mental: una dansa perillosa". La ponència va oferir una mirada profunda sobre la relació estreta i bidireccional entre els trastorns per ús de substàncies i els trastorns mentals, un fenomen conegut com a patologia dual.

Durant la seva intervenció, es va destacar que les addiccions són reconegudes per l'Organització Mundial de la Salut com un trastorn de salut mental, i que la coexistència entre addiccions i trastorns mentals és molt elevada. Les dades recents indiquen que una gran part de les persones ateses tant a la xarxa d'addiccions com a la de salut mental presenten aquesta doble problemàtica, fet que converteix la patologia dual en una realitat habitual i no excepcional.

Imatge 1

Imatge sobre la conferència inagura

La ponent va explicar els principals factors que intervenen en l'origen de la patologia dual, com ara els factors ambientals (traumes, pobresa, violència, història familiar), els factors genètics i neurobiològics, així com el paper del consum de substàncies com a possible desencadenant o agreujant dels trastorns mentals. Alhora, es va posar de manifest com molts trastorns mentals poden augmentar el risc de consum com a forma d'automedicació.

Finalment, la conferència va subratllar la importància d'un abordatge integral i coordinat entre els serveis de salut mental i addiccions, destacant la necessitat d'actuar de manera precoç, millorar el cribratge de la comorbiditat, formar els equips professionals i lluitar contra el doble estigma associat a la patologia dual, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida i l'evolució clínica de les persones ateses.

Imatge 2

Imatge sobre la conferència inagura

Dinàmica del World Cafè

La principal dinàmica de la jornada era la participació en el World cafè. La dinàmica del World Cafè consisteix a crear taules de conversa en un ambient relaxat, on els participants giren entre elles per a discutir preguntes específiques sobre un tema important. La clau és fomentar la intel·ligència col·lectiva i la creativitat a través de diàlegs breus, l'intercanvi d'idees i la generació d'un coneixement compartit, que després es sintetitza de manera grupal.

La dinàmica es va realitzar al voltant de 4 taules, on en cada una d'elles, hi havia un/a amfitrió/na que acollia a 5 o 6 participants cada vegada, per obrir un tema de conversa.

Al final de la sessió, un portaveu de cada taula va compartir les conclusions i els descobriments més importants amb tots els participants.

Imatge 3

Participants realitzant la tècnica del world cafè

Imatge 4

Participants realitzant la tècnica del world cafè

Imatge 5

Participants realitzant la tècnica del world cafè

Material devolutiva

Durant la dinàmica del World Café, les aportacions de cada participant han estat fonamentals per construir coneixement compartit. Les idees, reflexions i propostes que van sorgir a cada taula han estat recollides i sintetitzades en aquest dossier amb l'objectiu de retornar a la comunitat el valor del diàleg que vam generar conjuntament. Els materials que es presenten a continuació són fruit directe de les vostres paraules, pensaments i experiències; no són documents tancats, sinó punts de partida que poden continuar inspirant debats, accions i projectes col·lectius i comunitaris.

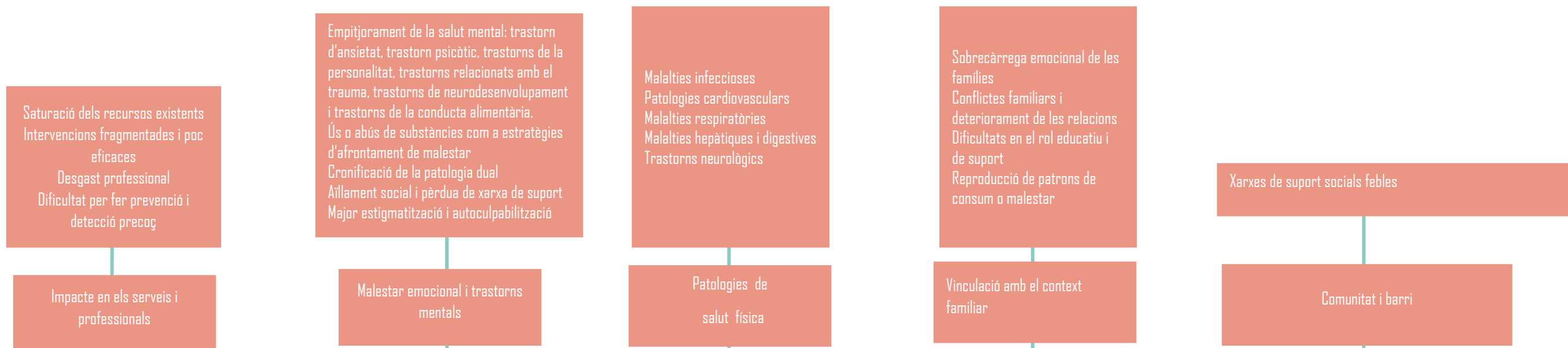
A continuació us presentem els materials que han sorgit del treball col·laboratiu:

- **Arbre de problemes sobre l'alta incidència i cronificació de la patologia dual (salut mental i addiccions) en els barris de Ponent.**
- **Factors protectors i actius comunitaris del territori.**
- **Xarxa comunitària per a l'abordatge de les addiccions i la salut mental als barris de Ponent:** conjunt de recursos i agents socials que tenen una incidència en la prevenció i tractament de les addiccions i la salut mental al barri.
- **Llistat d'Estratègies d'orientació per a l'abordatge comunitari de les addiccions i la salut mental als barris de Ponent:** en aquest apartat es mostren, de manera visual i accessible, les principals estratègies que han sorgit del treball col·laboratiu entre professionals, entitats i veïnat. Aquestes línies d'acció representen els primers passos compartits per començar a fer front als problemes relacionats amb les drogues i la salut mental als barris de Ponent. Aquestes estratègies han de servir per avançar i donar sentit a les pròximes passes per abordar aquesta problemàtica, remarcant la mirada comunitària i la construcció conjunta de solucions adaptades a la realitat del territori.

CICLES DE WORKSHOPS COMUNITARIS A PONENT

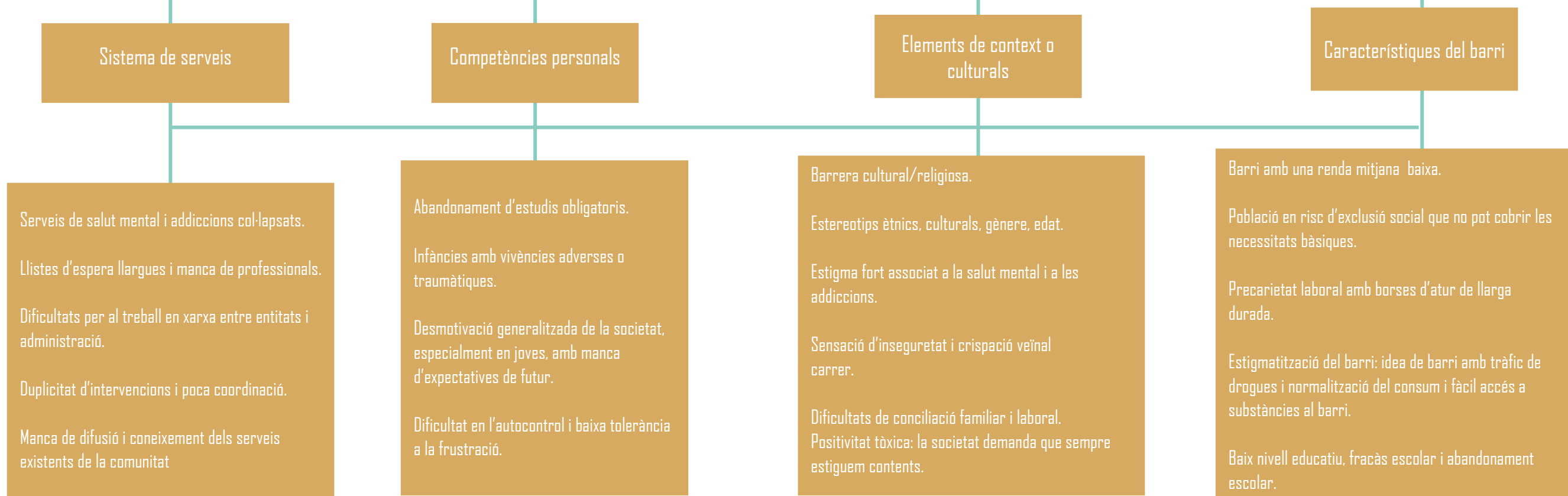
2025

CONSEQUÈNCIES

ALTA INCIDÈNCIA I CRONIFICACIÓ DE LA PATOLOGIA DUAL (SALUT MENTAL I ADDICCIONS) EN ELS BARRIS DE PONENT

CAUSES I DIFICULTATS

FACTORS PROTECTORS I ACTIUS COMUNITARIS DEL TERRITORI

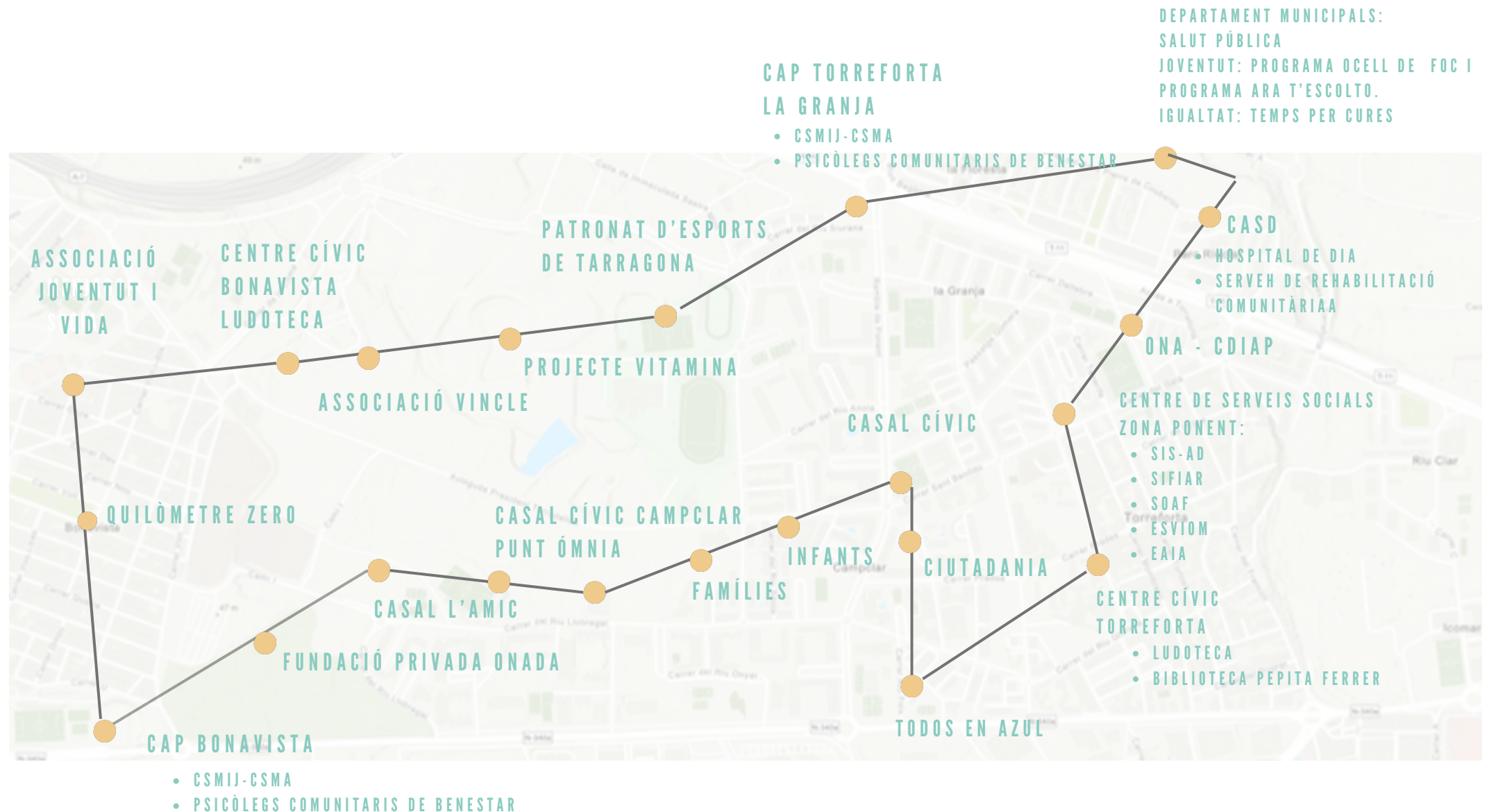
Tot i la presència de múltiples factors de risc associats a la patologia dual, el territori disposa de **diversos factors protectors i actius comunitaris** que contribueixen a promoure la salut mental, prevenir els usos problemàtics de substàncies i reduir l'impacte de la problemàtica en la vida de les persones i de la comunitat.

Aquests factors no formen part de l'arbre de problemes pròpiament dit, atès que **no constitueixen situacions problemàtiques**, sinó **elements positius del context** que actuen com a amortidors del risc i com a oportunitats per al desenvolupament d'intervencions comunitàries i preventives:

- Existència d'una **xarxa de serveis** al territori, amb professionals implicats en l'atenció a la salut mental i les addiccions.
- **Treball de coordinació i en xarxa** entre diferents professionals i dispositius.
- **Teixit associatiu actiu**, amb entitats veïnals, culturals i festives que afavoreixen la participació i el sentiment de pertinença.
- Presència d'**espais comunitaris i equipaments** (centres cívics, casals cívics, espais oberts) que faciliten la socialització i la realització d'activitats saludables.
- **Accions de prevenció** en usos problemàtics de substàncies i **recursos de reducció de danys**.
- Projectes educatius i de suport com el **Pla Educatiu d'Entorn** i iniciatives de **mentoria**.
- Importància del **grup d'iguals** com a element de suport i contenció.
- Presència de **persones referents del propi barri**.
- **Gratuitat o baix cost** d'algunes activitats, que facilita l'accés de persones amb dificultats econòmiques.
- **Riquesa multicultural** del territori, entesa com un potencial per a la convivència, l'aprenentatge i la cohesió social.

L'anàlisi conjunta de l'arbre de problemes i dels factors protectors posa de manifest la necessitat d'un **abordatge integral i comunitari de la patologia dual**, que no se centri únicament en la reducció del risc, sinó també en el **reforç dels actius existents al territori**. El reconeixement i la potenciació d'aquests factors protectors esdevé clau per dissenyar estratègies d'intervenció sostenibles, orientades a la prevenció, la reducció de l'estigma, la millora de la qualitat de vida de les persones afectades i l'enfortiment de la comunitat.

XARXA COMUNITÀRIA PER A L'ABORDATGE DE LES ADDICCIONS I LA SALUT MENTAL ALS BARRIS DE PONENT

ESTRATÈGIES D'ORIENTACIÓ PER A L'ABORDATGE COMUNITARI DE LES ADDICCIONS I LA SALUT MENTAL ALS BARRIS DE PONENT

Espais comunitaris de suport i participació

Espais de participació que afavoreixin la vinculació i la reducció de l'aïllament social

Suport i acompanyament a les famílies

Oferir espais d'acompanyament, orientació i formació per millorar la comprensió i el suport a les persones afectades i els seus familiars.

Reforçar els recursos econòmics i humans

Garantir la sostenibilitat dels programes existents i desenvolupar noves iniciatives amb els recursos humans adients.

Fomentar campanyes de sensibilització comunitària

Per combatre l'estigma associat a les addiccions i als trastorns mentals, promovent la visió de salut i els drets humans.

Mapa de recursos actualitzats

Difondre i donar a conèixer els recursos i serveis de la comunitat

Formació per a professionals

Promoure la formació contínua dels professionals del territori en addiccions, salut mental i patologia dual, amb una mirada comunitària i basada en la evidència

Enfortir la coordinació interprofessional i interinstitucional

entre els serveis de salut mental, addiccions, serveis socials, serveis educatius i d'altres de la comunitat per garantir una atenció integral

Figura del psicòleg/a comunitari/ària

com element clau per la detecció precoç, l'acompanyament comunitari i la coordinació amb la xarxa de recursos

Enfortir l'abordatge comunitari del tràfic de drogues

mitjançant la coordinació entre cossos de seguretat, servei d'habitatge i serveis socials, amb una mirada preventiva i de millora de la convivència

Reforçar la prevenció i la psicoeducació en l'àmbit educatiu

Incrementant les accions de promoció de la salut i la prevenció del consum de substàncies a escoles i instituts, amb continguts adaptats a cada etapa educativa.

Impulsar la psicoeducació comunitària als barris

Adreçada a les comunitats veïnals, per millorar la comprensió sobre les addiccions, detectar situacions de risc i orientar sobre com actuar davant conductes addictives.

Equip organitzador

**VEÏNA'T
PER PONENT**

Espai d'enxarxament comunitari

